

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 3

Juni 1934

32. årgang

Redigert av Det Norske Myrselskaps sekretær, dr. agr. Aasulv Løddesøl

OVERINGENIØR MICHAEL LEEGAARD.

75 år 1. mai 1934.

Et av Det norske myrselskaps høit fortjente medlemmer, herr overingeniør *Michael Leegaard* fylte 75 år den 1. mai i år.

Det er først og fremst som den dyktige leder og organisator at overingeniør *Leegaard* har skapt sig sin høie posisjon innen en rekke av vårt lands betydeligste organisasjoner. Vi nevner bl. a. at herr *Leegaard* har vært formann i Den Polytekniske Forening og Den Norske Ingeniør- og Arkitektforening og har også en tid stått som Den Norske Ingeniørforenings president. I sin stilling som overingeniør ved statens havnevesen har *Leegaard* utført et utmerket arbeide; de mange havneanlegg og vannverk han har bygget, særlig på Vestlandet, er et talende bevis for hans store faglige dyktighet.

Overingeniør Michael Leegaard.

Til de mange fortjenester på det tekniske område må her spesielt nevnes at overingeniør *Leegaard* er en av Det norske myrselskaps hovedstiftere. Som formann i *Den Polytekniske Forenings Myrkomité* av 1901 utførte herr *Leegaard* et stort og uegennyttig arbeide som fikk den største betydning for myrselskapets start og virksomhet i de første år fremover. *Leegaard* stod også i en årrekke som varamann for styret i Det norske myrselskap. Siden 1929 har overingeniør *Leegaard* vært selskapets æresmedlem.

GODSEIER KAI MØLLER.

75 år 22. mai 1934.

Godseier Kai Møller.

Det norske myrselskaps annet æresmedlem, godseier *Kai Møller* fylte 75 år den 22. mai i år.

Av myrselskapets hovedstiftere er *Kai Møller* og overingeniør *Leegaard* de eneste gjenlevende. *Kai Møller* var medlem av *Den private myrdyrkningskomité*, som i tiden omkring hundreårskiftet optok arbeidet for dannelsen av et selvstendig selskap med formål å virke for utnyttelsen av vårt lands myrarealer. I 1901 innledet nevnte komité samarbeide med den av *Polyteknisk Forening* samme år nedsatte *myrkomité*, et samarbeide som resulterte i et arbeidsutvalg opnevnt av begge komitéer.

I dette utvalg fikk *Kai Møller* sete sammen med overingeniør *Leegaard*, skogeier *Kleist Gedde*, ingeniør *Thaulow*, statsminister *Gunnar Knudsen* og sogneprest *Walnum*, og senere også amtmann *Peter Holst*. Det er i første rekke disse menn som har æren av at ideen om et norsk myrselskap blev til virkelighet.

Kai Møller har i en rekke av år vært medlem av Det norske myrselskaps representantskap og likeså varamann for styret. I 1905 utarbeidet han utkast til nye lover for myrselskapet, et utkast som blev vedtatt og som fremdeles gjelder. For det interesserte arbeide for fremme av myrsaken som *Kai Møller* har utført, blev han på årsmøtet i 1929 innvalgt som myrselskapets æresmedlem.

Kai Møllers innsats for øvrig er så omfangsrik at vi må innskrenke oss til kun å minne om en del av det viktigste: Han er en av stifterne for Felleskjøpet i Oslo, Selskapet for Norges Vel's samvirkeutvalg, Bøndernes Hus og Bøndernes Bank i Oslo, medlem av en rekke offentlige komitéer og råd, bl. a. Statens Provianteringskommisjon 1914—18, kommisjonen for opprettelse av Statens forskningsfond av 1919 og Voldgiftsretten 1922. Dessuten preses i Selskapet for Norges Vel 1906—22, formann i Det norske Landbruksråd 1919—28, formann i Østfold landbruksselskap 1905—30 og kansler i Den kgl. Norske St. Olavs Orden inntil 1933.

PROFESSOR DR. SVEN ODÉN †.

Forstanderen for den landbrukskjemiske avdeling ved Centralanstalten i Stockholm, professor dr. *Sven Odén*, avgikk ved døden den 16. januar i år.

Det er et usedvanlig rikt forskerliv som er avsluttet med professor Odéns altfor tidlige bortgang. Meget sjelden møter man en så utpreget forskerbegavelse som Odéns, så rik på ideer og så suveren i sin evne til å finne nye veier. Han opnådde da også resultater som alltid vil stå som lysende eksempler på hvad en aktiv og skapende forsker kan utrette i løpet av et relativt kort liv.

Sven Odén var født i Norrköping 6. april 1887, tok filosofisk embeds-eksamen 1909, licentiateksamen i 1911, blev dr. phil. 1913 og dosent ved Uppsala Universitet samme år. I 1920 blev han utnevnt til professor i uorganisk kjemi ved Kgl. teknisk høiskole i Stockholm og i 1925 til forstander ved Centralanstaltens landbrukskjemiske avdeling. Efter opprettelsen av den svenske landbrukshøiskole ved Ultuna har professor Odén i de siste par år vært knyttet til nevnte institutt, samtidig som han har vært leder av den landbrukskjemiske avdeling ved Centralanstalten.

Det var som *kolloidkjemiker* at Sven Odéns navn først blev kjent; av hans første større arbeider må nevnes avhandlingen: *Der Kolloide Schwefel*, som utkom 1913. Skal man nevne litt av hans senere omfattende videnskapelige produksjon, som utgjør adskillig over 100 større og mindre avhandlinger, må det på dette sted først og fremst bli hans grunnleggende *humussyre- og torvundersøkelser*: *Über die Natur der Humussäure* (1914), *Die Humussäuren und die Bodenazidität* (1916), *Om kalkningens innverkan på sur humusjord* (1917), *Die Huminsäuren* (1919), *Zur Frage der Asidität von Humusböden und deren Bestimmung* (1920), *Redogörelse för undersökningar över torvens kemi* (1921), *Torvundersökningar I, II og III* (1922—23—25). Men også på andre felter har Odén skapt sig et navn blandt de første i vår tid. Vi nevner bl. a. hans *automatisk registrerende apparat for mekanisk jordanalyse*, hans *vekstforsøk med elektrisk lys*, og sist, men ikke minst, hans undersøkelser over *jordens surhetsgrad og kalkbehov*, og dessuten hans utformning av *elektrodialysen* som me-

Professor dr. Sven Odén.

tode til å bestemme jordens innhold av lett tilgjengelige plantenæringsstoffer.

I de senere år var Odén sterkt interessert i *mineraljordens forvitring*, og hadde også på dette felt gått i gang med omfattende eksperimentelle undersøkelser. Nu er hans forskerbane avbrutt og hans lysende personlighet borte, men de resultater han har fremlagt er så betydelige at navnet *Sven Odén* vil vedbli å leve blandt jordbruksforskerne verden over.

OM GAMLE VEIANLEGG I TORVMYRENE.

Av stipendiat Asbjørn Ordning.

UNDER torvstikning eller under dyrkning av myr har man i tidens løp gravd frem litt av hvert fra gammel tid. Der er funnet en mengde mindre redskaper av sten og tre, forskjellige våpen, mynter — dessuten sleder, små båter o.s.v. Av og til har man også gravd op større gjenstander, således ved *Bårset* i nærheten av Tromsø, hvor man fant en hel del rester av et 12—15 meter langt skib som antas å være bygget allerede før år 800 e. Kr. I alt kjenner man visstnok henimot 30 myrfunn av båter eller båtrestes og flere vil sikkert komme for dagen etterhvert.

Av ennu større interesse enn båtrestene er etter min mening de gamle veianlegg som man har funnet i enkelte myrer i de senere år.

Det mest eiendommelige av disse funn er uten tvil den gamle kavlvei over *Tiltareid i Romsdalen*. På et kart vil man se at Tiltareid er navnet på en smal landstripe som skiller mellom Romsdalens og Nordmøres fjordsystemer. Den største høide mellom fjordene er ca. 100 m. og eidet er for en vesentlig del dekket av myrer. Høsten 1932 fant man her under nybrotsarbeide rett nedenfor gården *Toven* et imponerende veianlegg nedvokset i myren. Funnet blev beskrevet i dagspressen av hr. Olavsen-Holm, Molde, og samme høst fikk jeg selv anledning til å studere veien under et opphold på Tiltareid hos Knut Toven.

Funnstedet lå i sydvestenden av det myrdrag som dekker eidet på begge sider av vannskillet. Veien gikk her aldeles snorrett. Den var ca. 2,5 m. bred og bygget av grove, hugne furuplanker som hvilte på langsgående underliggere. Enkelte steder mente man også at der var lagt grove stammer dypere nede i myren på tvers av de langs-